

Elsas gymnasiearbete inriktat mot yrket skötsel av utemiljöer

Följande exempel beskriver Elsas gymnasiearbete som är inriktat mot yrket skötsel av utemiljöer inom examensmålen för naturbruksprogrammet.

Elsas uppgift

Elsa har fått i uppgift att genomföra sitt gymnasiearbete på en begravningsplats. Elsa ska under två olika perioder ingå i ett arbetslag och utföra för årstiden aktuella arbetsuppgifter. I uppgiften ingår att både tillsammans med andra och självständigt utföra arbetsuppgifter och lösa de problem som uppstår. Hon ska också bedöma resultat och kvalitet på genomfört arbete. Efter varje period ska Elsa utvärdera planering, genomförande och resultat av sitt arbete.

Under första perioden ska Elsa arbeta med beskärning tillsammans i ett arbetslag. Under andra perioden ingår vårstädning samt arbete med penséplantering.

Gymnasiearbete på en begravningsplats kan anta olika karaktärer. Det beror på att en begravningsplats finns flera olika typer av vegetations- och markbeläggningsytor samt markutrustning. Ofta görs en differentiering i intensivt och extensivt skötta ytor, vilket bidrar till att begravningsplatsen kan ha både ett trädgårds- och ett parkuttryck. Därför omfattar arbete på en begravningsplats många olika arbetsuppgifter inom yrkesmässig skötsel av utemiljöer, arbetsuppgifter som genomförs med maskinell utrustning och mer hantverksmässiga arbetsuppgifter. Flertalet arbetsuppgifter på en begravningsplats kan också förekomma i en kommunal park, i ett bostadsområde eller i en större privat trädgård. Begravningsplatsen är en offentlig anläggning som ställer särskilda krav på bemötande av besökare. För att täcka in något av den säsongsvariation som finns i arbetet på en kyrkogård förläggs gymnasiearbetet till två perioder, en vecka i februari och två veckor i april. Flertalet arbetsuppgifter utförs som lagarbete.

Elsas gymnasiearbete

Planering – första perioden

Elsa inleder planeringen av sitt arbete genom att tolka den aktuella trädvårdsplanen och identifiera de växtarter som är berörda. Hon bedömer sedan vilka åtgärder som ska göras enligt planen och väljer efter det lämpliga beskärningsverktyg och säkerhetsutrustning. Elsa väljer också traktor och lämplig vagn för att köra bort ris och grenar till begravningsplatsens återvinningsanläggning. Elsa stämmer av sin planering med arbetsledaren.

Genomförande – första perioden

Varje dag, innan själva beskärningsarbetet börjar, spärrar Elsa tillsammans med arbetskamraterna av det område inom vilket de ska arbeta. Det gör de av hänsyn till tredje man. Elsa kör också fram den traktor med vagn som ska användas för bortforsling av ris och grenar.

Tillsammans med arbetskamrater arbetar Elsa med beskärning av träd, häckar och buskage inom det avgränsade området på begravningsplatsen.

Planering – andra perioden

Under den andra perioden är det vårarbeten omfattande städning och plantering av penséer som ska göras på begravningsplatsen. Elsa börjar med att gå runt på kyrkogården och informera sig om vad som ingår i vårstädningen på just denna kyrkogård.

Varje morgon deltar Elsa tillsammans med övriga anställda i planeringen av vilka arbetsuppgifter som ska utföras under dagen. Då bestäms också vem som gör vad.

För uppgiften med penséplantering gör Elsa en särskild planering. Hon tar reda på hur stor den totala planteringsytan är, beräknar plantåtgång och hur mycket plantmaterialet kommer att kosta. Hon gör också en beräkning av hur mycket jordförbättringsmaterial och gödsel som kommer att gå åt. Hon redovisar detta för arbetsledaren som beställer plantorna från en plantproducent på orten och ansvarar för att jord och gödsel finns hemma.

Genomförande – andra perioden

Elsa arbetar tillsammans med sina arbetskamrater med de arbetsuppgifter som ingår i vårstädningen. För vissa arbetsmoment använder Elsa maskiner, för andra skilda handredskap. De arbeten som Elsa genomför är sopning av hårdgjorda ytor, borttagning av flis från gräsytor efter vinterns halkbekämpning, rensning av dagvattenbrunnar, krattning av grusytor, rengöring av gravanordningar och annan fast markutrustning, utplacering av lös markutrustning, rengöring av dammar samt nedskärning av perenner.

Elsa utför penséplanteringen på ett av begravningsplatsens kvarter. Hon jordförbättrar och gödslar planteringsytorna och utför planteringsarbetet med utgångspunkt från sin egen planering. Efter genomfört arbete bedömer hon tillsammans med arbetsledaren resultatet.

Utvärdering

När de är färdiga med ett arbetsområde, vilket sker dagligen, gör Elsa en bedömning av resultatet av arbetet i relation till nedlagd arbetstid. Hon reflekterar också tillsammans med sina arbetskamrater över samarbetet och de problem som hon ställts inför och hur hon löst dem. Eftersom det är många olika arbetsuppgifter som ska klaras av reflekterar Elsa också kring hur de olika arbetsuppgifterna har prioriterats. Samtalet med arbetskamraterna omfattar alltid även en värdering av det estetiska resultatet av arbetet samt en analys och bedömning om förutsättningarna för växternas fortsatta utveckling.

Under de båda arbetsperioderna för Elsa dagligen egna minnesanteckningar om genomfört arbete, reflektioner hon gör tillsammans med arbetskamraterna samt vilka problem som uppstår och hur hon löser dem. I slutet av de båda arbetsperioderna gör Elsa en utvärdering av sitt arbete i ett uppföljande samtal med läraren.

Om bedömningen i exemplet

Det är utifrån målen för gymnasiearbetet som läraren med hjälp av medbedömaren bedömer om Elsas gymnasiearbete är godkänt eller inte. I examensmålen för yrkesprogrammen framgår följande mål för gymnasiearbetet:

Gymnasiearbetet ska visa att eleven är förberedd för det yrkesområde som gäller för den valda yrkesutgången. Det ska pröva elevens förmåga att utföra vanligt förekommande arbetsuppgifter inom yrkesområdet. Gymnasiearbetet ska utföras på ett sådant sätt att eleven planerar, genomför och utvärderar sin uppgift. Gymnasiearbetet kan utformas så att det ger eleverna möjlighet att pröva sitt yrkeskunnande i företagsliknande arbetsformer.

I det här exemplet har läraren som stöd för bedömningen av Elsas gymnasiearbete även använt sig av den lista med punkter som finns i boken Gymnasieskola 2011. En sådan lista som stöd för bedömningen av gymnasiearbetet har tagits fram för varje nationellt program inom gymnasieskolan och den kan även användas inom vuxenutbildningen. Läraren har dock anpassat listan till Elsas yrkesområde och uppgift samt till vad som Elsa har möjlighet att visa i sitt gymnasiearbete.

De kunskaper, färdigheter och förmågor som anges i listan förväntas Elsa visa på ett yrkesmässigt sätt, men utifrån de förväntningar som kan ställas på den som är ny i yrket. I samband med att Elsa får reda på sin uppgift för gymnasiearbetet, får Elsa även information om grunderna för

bedömningen. Det innebär i exemplet att läraren och Elsa tillsammans går igenom punkterna nedan, innan Elsa genomför gymnasiearbetet.

Elsa förväntas i sitt gymnasiearbete visa

- kunskaper om **beskärning och vårabeten på en begravningsplats** som är relevant för uppgiften för att kunna uppnå ett godtagbart resultat,
- förståelse av arbetslivets villkor och arbetsmiljöfrågor **i samband med beskärning och vårabeten på begravningsplats,**
- kunskaper om lagar och andra bestämmelser som gäller **i samband med beskärning och vårabete på begravningsplats,**
- färdigheter i att arbeta yrkesmässigt för att genomföra **uppgifter i samband med beskärning och vårabete på begravningsplats,**
- färdigheter i att arbeta med de biologiska och tekniska metoder som bidrar till en hög kvalitet på arbetsresultatet **i samband med beskärning och vårabete på begravningsplats,**
- förmåga att bedöma kvaliteten, enligt branschens normer, på **beskärning och vårabete på begravningsplats,**
- i arbete med växter förmåga att ta hänsyn till att växter är levande material och förmåga att fokusera på växternas livsvillkor,
- i arbete med **beskärning och vårabete på begravningsplats** förmåga att utgå från estetiska värden, brukares krav och gällande branschkrav,
- förmåga till kretsloppstänkande samt förmåga att ta miljöhänsyn enligt gällande bestämmelser **i samband med beskärning och vårabete på begravningsplats,**
- förmåga att arbeta på ett sätt som är säkert för eleven själv och andra samt att lösa problem på ett yrkesmässigt sätt **i samband med beskärning och vårabete på begravningsplats,**
- förmåga att på ett relevant sätt kommunicera och samverka för att genomföra uppgiften **beskärning och vårabete på begravningsplats** med godtagbart resultat